

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **A. Č.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. T. B., advokátom v P., proti odporkyni **M. Č.**, bývajúcej v S., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 258/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 5. novembra 2007 sp. zn. 8 Co 49/2007, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 5. novembra 2007 č.k. 8 Co 49/2007-95 v časti výroku, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Poprad z 12. januára 2007 č.k. 17 C 258/2005-59 o trovách konania a v časti výroku, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad rozsudkom z 12. januára 2007 č.k. 17 C 258/2005-59 vyhovel návrhu navrhovateľa a priznal mu voči odporkyni právo na náhradu trov konania vo výške 61.096,- Sk k rukám právneho zástupcu navrhovateľa v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 5. novembra 2007 č.k. 8 Co 49/2007-95 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov tak, že zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov prvostupňového konania v sume 47.441,- Sk a ďalším výrokom zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 20.943,- Sk.

Odvolačí súd svoje rozhodnutie, ktorým znížil náhradu trov prvostupňového konania, ako aj priznal náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil tým, že trovy uplatnené z titulu náhrady cestovných výdavkov a náhrady za stratu času vyplývajúca z toho, že navrhovateľ si zvolil za právneho zástupcu advokáta sídliaceho mimo okres Poprad, sa nedajú považovať za účelne vynaložené trovy.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky v časti výroku, ktorým bol zmenený výrok súdu prvého stupňa o trovách konania, a v časti výroku o trovách odvolacieho konania mimoriadne dovolanie, ktorý jeho prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z nesprávneho právneho posúdenia napadnutého výroku (§ 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Navrhol rozhodnutie v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.). Poukázal na skutočnosť, že Krajský súd v Prešove pri posudzovaní účelnosti trov konania nerešpektoval ustanovenia § 1 až 3 O.s.p., § 25 O.s.p., § 137 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., ako ani ustanovenia § 15 a § 17 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Zdôraznil, že právo účastníka zvoliť si právneho zástupcu z radov advokátov je formou realizácie práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi (čl. 47 ods. 2 Ústavy SR) a nie je zákonom obmedzené. Právna úprava počíta s možnosťou, že si účastník zvolí advokáta pôsobiaceho mimo jeho bydliska, či mimo obvodu konajúcich súdov. V prípade, že mu vznikne právo na náhradu všetkých trov konania, jednoznačne do nej patrí aj náhrada za cestovné a stratu času advokáta podľa § 15 a § 17 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. Súd môže účelnosť týchto výdavkov skúmať s prihliadnutím na vhodne zvolený a primeraný spôsob dopravy, ktorá bola nevyhnutná.

Navrhovateľ sa v procesnom podaní z 11. septembra 2008 pripojil k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa § 25 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku si ako zástupcu účastník môže vždy zvoliť advokáta.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Právo na zastúpenie advokátom v konaní pred súdom je realizáciou ústavou garantovaného práva na právnu pomoc pred súdmi, upraveného tiež Občianskym súdnym poriadkom. Pre voľbu advokáta zákon neustanovuje žiadne obmedzenia, je teda len a len na účastníkovi, ktorého z advokátov zapísaných v zozname advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou si zvolí. Dôležitým kritériom pritom nie je len povesť advokáta, jeho odborné zameranie, ale aj osobný faktor dôvery danému advokátovi, vedomosť, že sa naňho môže spoľahnúť a že advokát si preňho nájde čas. Účastník konania si advokáta volí berúc na seba riziko, že mu v konaní nevznikne právo na náhradu trov konania, respektíve že mu táto nebude priznaná. Avšak v prípade, že mu v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania vznikne, ale súd mu náhradu neprizná, alebo prizná len v časti, znáša súd povinnosť riadne a presvedčivo svoj postup odôvodniť (napr. § 150 O.s.p.).

Účelným bránením práva v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa rozumie voľba účelných krokov, resp. úkonov právnej pomoci zo strany advokáta. Súd je oprávnený skúmať účelnosť vynaložených trov, ako aj skutočnosť, či nie sú naplnené podmienky pre postup podľa § 150 O.s.p. Doprava na pojednávanie priamo súvisí s účelným úkonom právnej pomoci, zastupovaním na pojednávaní pred súdom, je realizáciou práva účastníka na účasť na konaní v spojení s právom na právnu pomoc. V prípade cestovného a náhrady za stratu času právneho zástupcu sa ich účelnosťou rozumie najmä voľba vhodného dopravného prostriedku s ohľadom

na sídlo advokátskej kancelárie a miestom procesného úkonu, napríklad pojednávania, jeho dostupnosťou z hľadiska vlakovej alebo autobusovej dopravy ako lacnejších foriem cestovania. Súčasne však treba brať do úvahy výšku náhrady za stratu času, ktorá je pri použití osobného automobilu za normálnych okolností väčšinou najnižšia.

Postup súdov smerujúci k tomu, že nebudú priznávať náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu účelne vynaložených výdavkov na cestovné a za stratu času (v tomto prípade účtované cesty predstavovali dopravu na pojednávanie a späť), ak sídlo advokátskej kancelárie bude v obvode iného prvostupňového súdu než je bydlisko, resp. sídlo účastníka alebo sídlo konajúceho prvostupňového súdu, predstavuje obmedzenie práva slobodnej voľby advokáta dotknutým účastníkom konania, je v rozpore nielen s ustanoveniami § 142 až § 150 Občianskeho súdneho poriadku, § 25 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 15 a § 17 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, ale odporuje aj článkom 47 ods. 2 a čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Tým, že preskúmvanie účelnosti vynaložených trov konania obmedzil len na skutočnosť, že sídlo zvoleného advokáta je neúmerne vzdialené od bydliska zastúpeného účastníka, ako aj od sídla súdu prvého stupňa, zaťažil krajský súd konanie vadou spočívajúcou v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). S ohľadom na túto skutočnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove v napadnutom rozsahu výrokov o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 veta prvá O.s.p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová